
STICHTING



HUGO KOTESTEIN

Voor behoud en versterking van
de (historisch-)ruimtelijke kwaliteit
van de stads- en dorpsgebieden
en het landelijk gebied



JAARVERSLAG 2022

INHOUD

Pagina 2	- Stichting Hugo Kotestein
Pagina 3	- Voorwoord Loes Bakker
Pagina 4	Organisatie
Pagina 5	- Financieel verslag
Pagina 5	- Uitreiking oorkonde 2022
Pagina 7	Donatedag 2022
Pagina 8	Seminar
Pagina 10	Verslag werkgroep Oudewater
Pagina 14	- Verslag werkgroep Harmelen
Pagina 18	- Verslag werkgroep Montfoort/Linschoten
Pagina 21	- Verslag werkgroep Kamerik
Pagina 23	Verslag Werkgroep Bodegraven- Reeuwijk
Pagina 24	- Verslag werkgroep Woerden

Foto omslag

Hofstede Batestein in
Landgoed Bredius.
Woerden

Foto :

René Vaillant

Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting Hugo Kotestein
p/a Het Jaagpad 56
3461 HC Linschoten
www.hugokotestein.nl
E: info@hugokotestein.nl
T: 0348 482582

Het jaarverslag is tot stand gekomen met medewerking van het bestuur en de werkgroepen van de stichting.

STICHTING HUGO KOTESTEIN

De stichting is in 1975 opgericht voor behoud en versterking van het historisch erfgoed in haar werkgebied, het hart van het Groene Hart bestaande uit de gemeenten en kernen Bodegraven-Reeuwijk, Driebruggen, Waarder, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden en Zegveld.

Het gaat hierbij om de beeldbepalende gebouwen en andere elementen die waardevol zijn uit stedenbouwkundig, landschappelijk, architectonisch of cultuurhistorisch oogpunt te beschermen en te handhaven.

Het initiatief tot de oprichting is genomen door de Stichtings-Hollands Historische Vereniging (SSHV) nadat een aantal historische gebouwen in Woerden onder de slopershamer was gevallen. Dit gold onder meer het 17^{de} -eeuwse Proveniershuis in Woerden, dat werd gebouwd door Hugo Jasperszoon Kotestein, stadstimmerman (aannemer en bouwmeester). Hugo Kotestein was lid van de vroedschap van Woerden en enige tijd burgemeester.

De stichting is naar hem genoemd.

De stichting is ingeschreven in de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41172329. De notariële akte is ingeschreven op 3 juni 1975.

Het nummer van de bankrekening van Stichting Hugo Kotestein is **NL60INGB0003551080**

VOORWOORD

Beste lezer,

De roep om ruimte klinkt luid in ons gebied. De vragen, meermaals ook aangeduid als crises, buitelen over elkaar heen. Vraag naar meer huizen, opwekken groene energie, waterberging en meer biodiversiteit, maar tegelijkertijd wel minder stikstof en koolmonoxide-uitstoot, bodemdaling en temperatuurstijging.

Vaak gaat het daarbij over verdelingsvraagstukken met vragen als “waar kunnen we wat het beste inpassen”, maar ook over “wat en waar is dat het meest effectief” en “wat zijn de consequenties van die keuzes”. Een greep uit de discussies van de afgelopen tijd: windmolens in Reijerscop of toch in Barwoutswaarder, woningen in de Harmelerwaard, herbestemming van boerenbedrijven in of nabij Natura 2000-gebieden in het Groene Hart of in boerderijlinten en opslag van containers vlakbij een net gerestaureerde monumentale steenoven?

Als planoloog denk ik dan meteen: zorg dat er beredeneerde keuzes gemaakt worden en ga aan de slag! Dat is echter makkelijker gezegd dan gedaan: mensen die dit kunnen zijn schaars! Hen vinden en behouden is zowel voor de overheid als voor ons soort organisaties een serieuze opgave. Het verlenen van vergunningen van rechtswege is intussen helaas geen uitzondering meer en regelmatig blijken bijvoorbeeld inventarisaties van cultuurhistorisch waardevolle objecten onvolledig.

Gelukkig zetten onze werkgroepen met kundige vrijwilligers zich met man en macht in voor herstel en behoud van onze cultuurhistorie in stad en ommeland. En hoera! : Ook in Bodegraven-Reeuwijk hebben wij inmiddels weer voldoende vrijwilligers gevonden en is de werkgroep volop actief. De sleutel voor dit succes lag in samenwerking met de Historische Kring, de monumentenvereniging, Hart in Bodegraven en Streekmuseum Reeuwijk (zie ook het stukje over onze donateur dag).

Bodegraven-Reeuwijk vormt echter geen uitzondering. Al onze werkgroepen kunnen nieuw bloed gebruiken. Dus laat u inspireren door die bovenstaande succesvolle samenwerking. Als wij onze omgeving mooi

willen houden, moeten we zelf ook aan de bak. U weet vast wel medestanders te vinden, die niet alleen actie willen voeren *tegen* zaken, maar echt een handje willen helpen om dingen voor elkaar te krijgen.

Dat kunnen we dus niet alleen. Daarvoor moeten we de krachten bundelen. Denk bijvoorbeeld aan de Stichts-Hollandse Historische Vereniging en de Volksuniversiteit bij de organisatie van de dag van de Woerdense geschiedenis. Bij Woerden 650 jaar stad had onze stichting ook mooie bijdragen. Met de SHHV vaardigen wij weer iemand af naar de commissie Ruimtelijke kwaliteit en erfgoed aldaar.



samenwerking

Uitreiking van onze oorkonde dit jaar was de kroon op het werk van de Stichting Hofstede Batestein-Landgoed Bredius. MooiSticht en de provinciaal adviseur Paul Roncken werkten deskundig mee aan ons seminar over vrijkomende agrarische bebouwing en met de werkgroep Behoud Lopikerwaard trekken we samen op bij inrichtingsvraagstukken rondom Montfoort. Met Erfgoedvereniging Heemschut zijn wij zelfs in gesprek over provinciegrensoverschrijdende samenwerking. De basis voor verdergaande samenwerking is kortom gelegd.

Zelf zijn we natuurlijk alleen een aantrekkelijke partner door uw tomeloze inzet. Daarom bedank ik u allemaal en hoop van harte dat we dit samen maar lang willen en kunnen blijven volhouden!

Tot slot : Binnenkort zijn er weer provinciale verkiezingen en waterschapsverkiezingen. Een aantal van de relevante ruimtelijke vraagstukken ligt bij de provincies. Dat betekent dat wij ook de nieuwe provinciale programma's moeten bekijken op kansen voor samenwerking of subsidies met de insteek “samen kom je verder”- kortom: het houdt nooit op! Ik wens u namens het dagelijks bestuur veel inspiratie en leesplezier!

Loes Bakker, voorzitter

DE ORGANISATIE

DE ORGANISATIE

Stichting Hugo Kotestein is opgericht voor behoud en versterking van het historisch erfgoed in haar werkgebied in het Groene Hart.

De stichting heeft zes werkgroepen te weten:

Bodegraven-Reeuwijk, voorzitter Ton van der Schans

Harmelen, voorzitter Donald Lambert,

Kamerik, voorzitter Hein Kuiper,

Montfoort- Linschoten, voorzitter Peter Versloot,

Oudewater, voorzitter Otto Beaujon,

Woerden-Zegveld, voorzitter Piet Brak.

De stichting kent een federatieve opzet.

De lokale of meer regionale werkgroepen houden zich bezig met de ontwikkelingen in hun gebied. Ze hebben bevoegdheid om zelfstandig in overleg te treden met gemeenten, provincie, particulieren en andere belanghebbenden.

Het bestuur van de stichting bestaat statutair uit de voorzitters van de werkgroepen en het dagelijks bestuur dat in 2022 bestaat uit:

Voorzitter	Loes Bakker
Penningmeester	Magdaleen Mulder
Secretaris	Mieke van Deuren

De penningmeester is tevens bestuurslid van de Stichts-Hollands Historische Vereniging.

De stichting kent formeel geen leden. De deelnemers in de werkgroepen heten statutair correspondenten.
In 2022 waren er 38 werkgroep leden.

ONZE ACHTERBAN

In 2022 waren er 80 donateurs. Dit is exclusief de werkgroep leden waarvan het merendeel ook jaarlijks geld doneert. Voor de continuïteit van de stichting is het van belang dat er zich nieuwe leden voor het werk in de werkgroepen aanmelden en uiteraard ook nieuwe donateurs.

VERGADERINGEN

In het verslagjaar hebben er 3 plenaire vergaderingen plaatsgevonden en wel op 18 februari, 22 april en 18 november. Daarnaast hebben de werkgroepen hun reguliere vergaderingen gehouden.

PRIVACY REGLEMENT

De stichting heeft werkgroep leden en donateurs. Van de namen, adresgegevens en email adressen van de werkgroep leden en donateurs is een bestand opgebouwd. Het bestand wordt bewaard in een virus beveiligde computer door de secretaris en de penningmeester van de stichting.

De gegevens in het bestand worden door de secretaris alleen gebruikt om uitnodigingen te versturen voor activiteiten van de stichting, zoals de oorkonde uitreiking en de donateur dag alsmede voor het versturen van het jaarverslag en door de penningmeester om betalingsverzoeken te versturen en ontvangen donaties te noteren.

Gegevens van de werkgroep leden en donateurs worden terstond verwijderd zodra zij aangeven te willen stoppen of als zij overleden zijn.

Mieke van Deuren, secretaris

FINANCIEEL OVERZICHT

Het boekjaar 2022 werd evenals het jaar daarvoor met een positief saldo afgesloten.

In de maand juni werd een Seminar gehouden in Huis te Linschoten. De onkosten hiervan waren niet begroot, maar bleven zeer beperkt.

De donateur dag werd dit jaar weer apart georganiseerd. De onkosten vielen iets hoger uit dan begroot was.

Door de werkgroep Woerden is in het verslagjaar vier keer vergaderd in de Duurzaamheidswinkel in Woerden. De plenaire vergadering van het dagelijks bestuur met de voorzitters van de werkgroepen vond drie keer plaats in het Stadhuis in Oudewater.

De onkosten voor de Oorkonde 2022 vielen binnen de begroting. De kosten van het jaarverslag 2021 waren ongeveer € 75,-- duurder dan in 2020.

Onze inkomsten, bestaande uit bijdragen van donateurs, werkgroep leden en giften waren € 3.998,--. Dat was bijna € 500,-- meer dan in 2021.

Het aantal betalende donateurs is aan het eind van het boekjaar nagenoeg gelijk aan het jaar daarvoor. We zijn heel dankbaar dat veel donateurs meer doneren dan de gevraagde minimale bijdrage van € 15,--.

Omdat wij geen subsidies ontvangen zijn wij voor onze inkomsten afhankelijk van donaties en giften. Het vinden van nieuwe donateurs blijft ook onze prioriteit houden.

Het bestuur en de werkgroepleden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. Ook trachten we onze uitgaven zoals secretariaatskosten zoveel mogelijk te beperken.

De Stichting is in het bezit van het ANBI certificaat. Donaties zijn dus aftrekbaar van de belasting.

Magdaleen Mulder, penningmeester

UITREIKING HUGO KOTESTEIN OORKONDE 2022

Dinsdagmiddag 8 november is de oorkonde van de Stichting Hugo Kotestein uitgereikt aan het bestuur van Stichting Hofstede Batestein. Deze stichting is beheerder en eigenaar van Hofstede Batestein in Landgoed Bredius.

Stichting Hofstede Batestein is door werkgroep Woerden voorgedragen uit waardering voor de inspanningen om het verbrande hoofdgebouw van de Hofstede zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat en oude luister te herstellen en voor de inzet om het gebouw een nieuwe functie te geven. In het pand is nu Parkcafé Bredius gevestigd, wat een aanwinst voor het Landgoed is.

In april 2008 is Hofstede Batestein door brand grotendeels verwoest. De toenmalige bewoner/eigenaar verhuisde naar elders en liet wederopbouw van de woonboerderij

achterwege. Jarenlang keken de bezoekers van het park aan tegen het verbrande monument.

In 2015 kocht de gemeente Woerden de verbrande boerderij. Geld voor herbouw had de gemeente echter niet beschikbaar. Onderdeel van het raadsvoorstel was dat herbouw een burgerinitiatief diende te worden.

Eind 2015 werd Stichting Hofstede Batestein opgericht om door leningen en fondsenwerving de herbouw van de boerderij te realiseren. De vijf bestuursleden van de nieuwe stichting gingen met deze moeilijke opdracht aan de slag.

Dit traject heeft enkele jaren geduurd. In 2020 kwam er schot in de zaak. In het aankoopvoorstel van de gemeente stond dat de boerderij een openbare bestemming diende te krijgen. De beste bestemming bleek horeca te zijn.

De omgevingsvergunning en de bestemmingswijziging naar horeca kwamen rond. Ook werd een uitbater gevonden voor de exploitatie van het parkcafé in de gerestaureerde boerderij.

Begin 2021 startte de restauratie van Hofstede Batestein. In maart 2022 was de restauratie technisch gereed en begon de inrichting als Parkcafé. In mei 2022 is Parkcafé Bredius opengegaan.

Dave en Marcha Kortekaas uit Woerden zijn de uitbaters van het Parkcafé. Zij willen van deze nieuwe horecagelegenheid in Woerden een succes maken.

Het restauratieplan voor de Hofstede is gemaakt door ARCO Architecten te Oudewater. De restauratie is uitgevoerd door Aannemingsbedrijf A. Schouten uit Benschop.



Het Landgoed Bredius is van grote natuurlijke, cultuurhistorische en recreatieve waarde voor de Woerdense gemeenschap. Het wordt ook wel aangeduid als "Paradijs in de Stad".

Het Landgoed is gesticht door de Woerdense familie Bredius. Cornelis Jan Bredius (1804-1873) is de stichter van het Landgoed. Hij was eerst burgemeester van diverse kleinere gemeenten rond Woerden tot hij in 1852 burgemeester van Woerden werd, hij bleef dit tot 1863. Ook was hij 18 jaar dijkgraaf van het Groot Waterschap van Woerden en korte tijd lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland, een invloedrijk man dus.

In 1852 liet Cornelis Jan Bredius de hofstede Batestein bouwen en in 1863 villa Rijnoord. De hofstede is een witgepleisterde langhuisboerderij met rieten kap, gebouwd in een vroeg neogotische stijl.

Na zijn dood werden zijn zoons Jacobus en Arnoldus Anthonie eigenaar van het Landgoed. De laatste eigenaar was zijn achterkleinzoon A.A. Bredius (1903-1982).

Vanaf ca. 1950 probeerde de gemeente Woerden een deel van het Landgoed te kopen met de bedoeling hier woningbouw te realiseren. De toenmalige eigenaar, A.A. Bredius, wilde hier niet aan meewerken. Toch wist de gemeente in 1964 door onteigening het zuidelijk deel - met de Hofstede - in handen te krijgen. In 1970 kocht de gemeente het

noordelijk deel van een particulier, die het enkele jaren eerder van A.A. Bredius had gekocht.

In volgende jaren maakte de gemeente meerdere plannen voor woningbouw en wegeaanleg in het gehele gebied. Echter vanaf 1970 kwam er verzet vanuit de bevolking tegen deze bouwplannen, omdat hierdoor een waardevol natuur- en cultuurgebied verloren zou gaan. In 1973 werd door inwoners Kerngroep Bredius opgericht. De Kerngroep heeft jarenlang met succes geijverd voor het groen en open houden van het landgoed. Grote bouwplannen wist de Kerngroep tegen te houden.

Het hoofdgebouw - bestaande uit het vroegere woonhuis met koestal - vormt samen met het zomerhuis/wagenschuur - nu NME-centrum - een Rijksmonument.

Nu het verbrande hoofdgebouw van de boerderij is herbouwd is het geregistreerde Rijksmonument weer compleet.

Een andere positieve ontwikkeling is dat het bestemmingsplan voor het Entreegebied Landgoed Bredius in 2021 rond kwam. Daardoor kon in de herfst van 2022 een toegangspad worden aangelegd vanaf de Van Kempensingel naar Hofstede Batestein (met het Parkcafé), het NME-Centrum en de Dierenweide.

In het ontwerp is een zichtcorridor opgenomen vanaf de Van Kempensingel naar de gerestaureerde boerderij. Nu de zichtcorridor is gerealiseerd komt het monumentale boerderijcomplex, met de bomenrijen van het landgoed als decor, heel goed tot zijn recht.



Bestuur Stichting Hofstede Batestein

De middag van de oorkonde uitreiking begon met een rondleiding. Het gerestaureerde pand en de naaste omgeving konden bezichtigd

worden. Twee leden van werkgroep Woerden gaven uitleg.

Daarna volgde het officiële deel van de oorkonde uitreiking in het Parkcafé.

Eerst werd een presentatie gegeven over de historie van de hofstede en de herbouw die ongeveer een jaar in beslag nam.

Loes Bakker - voorzitter van Stichting Hugo Kotestein - legde uit hoe de procedure voor het toekennen van de oorkonde verloopt, deze keer ging die erg vlot. Unaniem werd besloten dat het bestuur van Stichting Hofstede Batestein te Woerden de oorkonde in jaar 2022 behoorde te krijgen.



Overhandiging oorkonde

Wethouder Ad de Regt, die monumenten in portefeuille heeft, overhandigde de oorkonde aan voorzitter Gerard Lieverse en prees het bestuur van de Stichting Hofstede Batestein voor de inspanningen in de afgelopen periode. Terecht dat zij in het zonnetje zijn gezet, want het was menigmaal echt doorzetten. Zoals toen de benodigde vergunningen vertraging

opleverden en de bouwprijzen stegen en toen ook nog de eerst geselecteerde uitbater afhaakte.

Gelukkig kon een financieel gat in de begroting worden gedicht o.a. door een crowdfundingactie onder de Woerdense bevolking. Op tijd werd ook een nieuwe uitbater gevonden. Dave en Marcha Kortekaas uit Woerden namen de uitdaging aan en hebben in mei 2022 hun Parkcafé Bredius geopend. Vervolgens werden de vijf bestuursleden van Stichting Hofstede Batestein in de bloemen gezet. Ook voor Dave en Marcha Kortekaas waren er bloemen.



Dave en Marcha Kortekaas

Gerard Lieverse bedankte in zijn toespraak voor alle lovende woorden die deze middag tegen hem en zijn medebestuursleden zijn gezegd.

De goed bezochte bijeenkomst werd afgesloten onder het genot van een drankje en enkele huisgemaakte lekkernijen. De werkgroep Woerden kijkt terug op een geslaagde oorkonde-uitreiking 2022.

DONATEURDAG 2022

Na alle beperkingen vanwege Covid in de afgelopen jaren waren we blij dat we dit jaar weer een dag voor de donateurs van onze stichting konden organiseren. Wij hadden het oog laten vallen op het Streekmuseum in Reeuwijk en we nodigden een ieder uit om op 30 september hier naar toe te komen.

Het Streekmuseum is gevestigd in een authentieke boerderij uit 1907. In het museum krijgt een bezoeker een beeld van het vroegere leven in Reeuwijk en omgeving. Het museum wordt geheel door vrijwilligers gerund.



het museum

Inmiddels zijn er vergevorderde plannen voor vervangende nieuwbouw van de huidige aanbouw bij de boerderij.



*de witte aanbouw wordt vervangen door
nieuwbouw*

Bij de rondleiding werd o.a. aandacht besteed aan het ontstaan van de Reeuwijkse plassen

en de geschiedenis en de werkzaamheden rond het vervenen en het ontstaan van turf.

De deelnemers werd een film getoond die op zeer informatieve en interessante wijze liet zien hoe de verveners te werk gingen om van het opgedregde veen turf te maken. Duidelijk was dat dit zwaar werk was. In het museum werden de werktuigen getoond die daarbij gebruikt werden.

En uiteraard kwam ook het probleem rond het inklinken van de bodem ter sprake.

Reeuwijk ligt ongeveer 2,25 meter onder de zeespiegel.

De ingerichte stijlkamers van zowel arme als rijkere bewoners gaven een indruk van het dagelijkse leven in die contreien in het begin van de twintigste eeuw.

Na afloop van de rondleiding was er nog gelegenheid om gezellig met elkaar te zitten

Seminar toekomst boerderijlinten en vrijkomende agrarische bebouwing

Op 2 juni is door Stichting Hugo Kotestein met vertegenwoordigers van colleges van B&W, beleidsambtenaren uit de regio, mensen van de provincie, belangenorganisaties een seminar georganiseerd in het Huis te Linschoten over de toekomst van boerderijlinten en vrijkomende agrarische bebouwing. Sprekers waren Paul Roncken, universitair docent aan de Universiteit Wageningen en adviseur ruimtelijke kwaliteit van de Provincie Utrecht en Rob Hendriks en Jolanda van Looy van MooiSticht.

Jolanda van Looy en Rob Hendriks van MooiSticht gaven een inzicht over de mogelijkheid om op verantwoorde wijze stallen en andere bebouwing in te passen in de historisch ontwikkelde structuren van de boerderijlinten. Instrumenten die ter beschikking staan zijn overleg vooraf, voorovereenkomsten, vergunningstelsel.

Paul Roncken, universitair docent in Wageningen en provinciaal adviseur pleitte voor een grotere aanpak. Hij voorziet dat er een eind zal komen aan het zoeken naar oplossingen voor elk erf apart en dat er een ontwikkeling voor een gebiedsgerichte aanpak in de plaats zal komen.

Noodzakelijk voor deze aanpak is dat er een inventarisatie wordt gemaakt binnen een gebied van hoeveel boerderijen kan verwacht worden dat de bedrijfsvoering vrijwillig in de toekomst beëindigd zal worden en wat zijn de verlangens van bedrijven die willen doorgaan met het boerenbedrijf. Daarnaast is het noodzakelijk dat er een beleidskader wordt opgesteld voor verlangde ontwikkelingen binnen een gebied.



*Paul Roncken, Jolanda van Looy
en Rob Hendriks*

De provincie Utrecht hanteert kaders waarbinnen gemeenten mogen opereren. Dit om verstedelijking van het platteland te voorkomen.

Alle aanwezigen vinden het absoluut noodzakelijk dat er door provincies, waterschappen en gemeenten geïnventariseerd wordt welke wensen er leven bij de bewoners in het buitengebied wat betreft bedrijfsontwikkeling en -beëindiging. Dit geeft de mogelijkheid om bestemmingsplannen aan te scherpen en een samenhangend beleid te ontwikkelen binnen een gebied.

Gezien de vele regelingen die er momenteel in het leven geroepen zijn en worden op het gebied van inkrimping van boerenbedrijven en beëindiging daarvan wordt gepleit voor het aanstellen van een gebiedsmakelaar. Deze functionaris dient te onderzoeken wat er vrij komt en wat de verlangens en eisen zijn binnen een samenhangende gebied. Dit geeft de mogelijkheid om beleid te ontwikkelen binnen zo'n gebied.

De Omgevingswet zou een goed kader kunnen bieden om opschaling van erven mogelijk te maken.

Geopperd wordt dat het wenselijk is om een opkoopfonds te creëren om daarmee vrijkomende boerderijen te verwerven. Opgemerkt wordt dat een inventarisatie en een dwingende regeling voor het buitengebied inbreuk maakt op eigendom en nalatenschap van afzonderlijke boerderijen. Ook de privacy wetgeving geeft enige obstakels alsmede stankcirkels.

Gevraagd wordt wat de rol van Stichting Hugo Kotestein is?

Deze kan niet liggen in activiteiten en regelgeving over opkopen van boerderijen en over het opschalen van gebieden. Dit zijn overheidstaken.

Wel kan SHK wijzen op bepaalde ontwikkelingen die met eenvoudige maatregelen zijn te voorkomen, bijv. het pleiten voor regelgeving over erfbeplanting en over het afdwingen van naleving van de regelgeving en opgelegde verplichtingen.

Ook is voor de toetsing van uiterlijk en het behouden van historische kenmerken van de gebouwen en de omgeving een rol weggelegd. Deze tegenkracht is nodig omdat het niet altijd vanzelfsprekend is dat de overheid daarvoor aandacht heeft of handelend optreedt. Niet alleen de erven en linten zijn van belang. Ook het land en de waterstand zijn belangrijke items. Ook hier zijn tegenstrijdige belangen. Er moet op grotere schaal worden nagedacht over het buitengebied.

Gevraagd wordt of er sprake is van overregulatie? Opgemerkt wordt dat er veel mogelijk is en dat de grenzen niet worden gezocht en opgerekt. MooiSticht heeft ervaren dat in het voortraject vaak beschikbare subsidies niet aangevraagd zijn vanwege de ingewikkelde en omvangrijke regelgeving. Begeleiding tijdens de planvorming en bij de uitvoering is dus wenselijk.



Voorzitter Loes Bakker

Wat betreft fasering van studies voor de komende jaren wordt de vraag neergelegd over welk tijdsbestek wordt gedacht. Moet er vooruit gedacht worden voor 2 à 3 generaties?

De voorzitter eindigt de discussie met de opmerking dat de komende jaren nog regelmatig overleg nodig zal zijn over deze complexe materie.

WERKGROEP OUDEWATER

BESTUURLIJK

De werkgroep Oudewater bestaat uit:

Otto Beaujon, voorzitter
Marc Croes (namens de Geschiedkundige
Vereniging Oudewater)

Luuk Eijkelestam
Wim Geurts
Caio Haars
Jan van 't Riet

Contactadres
O.R. Beaujon
o.beaujon@hetnet.nl
tel. 0348 561332

De gemeente Oudewater en Stichting Hugo Kotestein.

De stichting onderhoudt regulier contact met de gemeente Oudewater, in drie gremia, t.w.
- het regulier overleg binnen de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed waaraan deelnemen: de ambtenaar Monumenten, de technisch adviseur (architect) van Stichting MooiSticht, de ambtenaar Vergunningen van de gemeenten Woerden en Oudewater een vertegenwoordiger van Stichting Hugo Kotestein als toehoorder. Het overleg vond aanvankelijk tweewekelijks plaats, maar is gewijzigd naar eens per drie weken. Adviserend architect ir. Anthoni Tom van bureau MooiSticht droeg zijn werkzaamheden over aan ir. L. Troostwijk van hetzelfde bureau.
- het jaarlijks overleg van de werkgroep Oudewater van Stichting Hugo Kotestein met de wethouder.

Toeristische rol van de stad.

Het behoud van de waarden waar de Stichting Hugo Kotestein voor staat, te weten al hetgeen in de stad en de gemeente authentiek en van historisch-culturele waarde is, is onmisbaar om Oudewater die rol ('natuurlijk, historisch, kleurrijk') blijvend te laten vervullen. Telkenjare opnieuw blijkt, hoe bij de dagelijkse belangenafweging van eigenaren en de overheid de cultuurhistorische waarde van objecten (gebouwen, bruggen, bestratingen, watergangen) niet altijd voorop staat.

Archeologische beleidskaart

De archeologische beleidskaart versie 2015 is herzien.

In hoofdlijnen is de vorige versie aangevuld met locaties van recent uitgevoerde archeologische onderzoeken en vindplaatsen zoals weergegeven op de cultuurhistorische waardenkaart.

Verder zijn de grenzen van hoge waarde en hoge, middelmatige en lage verwachtingszones op de kaart in detail aan de hand van nieuwe inzichten aangepast. Dit geldt zowel voor land- als waterbodem.

De kaart is uitgebreid met locaties van historische erven en erfgoed van de Tweede Wereldoorlog.

De conceptversie met bijlage (kaarten) is becommentarieerd door twee leden van de werkgroep Oudewater van Stichting Hugo Kotestein met competentie op het gebied van archeologie.

Herinrichting binnenstad

De herinrichting van de binnenstad van Oudewater is de uitwerking van een deel van het 'Masterplan-2017'. Het is een veeljarig proces van groot onderhoud aan bruggen, kademuren, straten, beplanting en ondergrondse voorzieningen. In het verslagjaar werd het een groot maatschappelijk en politiek thema met soms onwrikbare standpunten. De tranche uit het totale plan dat aan de orde was, betrof namelijk de twee middeleeuwse bruggen, de Marktbrug en de Visbrug met de aanpalende straten en kades, kortom het hart van de stad. Gechargeerd: de plek van markt, horeca en tevens parkeerplaats en winkelcentrum met auto's, fietsers, voetgangers, rollators en invalidenwagentjes als concurrerend verkeer in de smalle straatjes. Het behoud van de bereikbaarheid met de auto tot voor de deur werd vooral bepleit door een beperkt aantal ondernemers die verlies van klandizie vrezen.

Verkeerstechnisch is het belangrijkste voornemen dat de straten langs de markt voor autoverkeer niet langer doorlopend zullen zijn. Daarmee wordt beoogd al het doorgaand verkeer te weren en te bereiken dat de bestuurders een andere doorgaande route (en die is er) kiezen.

Het extern ontwerp voor de herinrichting van deze tranche bevatte een aantal elementen die gaande de discussie tussen gemeentebestuur en maatschappelijke groeperingen niet haalbaar bleken.

Het kappen van alle lindebomen aan de Donkere Gaard is na protest van de aanwonenden voorlopig van de baan en het plan is gewijzigd in revitalisering van de bestaande bomen.



Stoepstenen

Het voorstel om alle bestratingsmateriaal te vervangen door uniforme rode en antracietkleurige betonstenen moest wijken voor de overheersende mening van insprekers en uitvoerders dat de originele bestratingsmaterialen zoveel mogelijk hergebruikt moeten worden. In het algemeen zullen ook alle natuurstenen tegels en platen waar mogelijk opnieuw gebruikt worden. Bij een schouw met projectleider, commissie welstand, uitvoerder en omgevingsmanager werd bovendien vastgesteld dat de stoepornamenten en stroken bestrating in voorkomend geval vaak deel uitmaken van het oorspronkelijk ontwerp van het gebouw en daarom zeker in geval van monumentale status (maar ook zonder) ongewijzigd moeten worden teruggelegd.



stoepsteen

De straten krijgen wandel-, fiets- en autorijstroken die alle in hetzelfde vlak liggen. Het rijlint zal uitgevoerd worden in granietkeijtes en de fiets- en loopstroken in gebakken klinkers.

Voor het marktplein gaan de gedachten voorshands uit van een verhoogd middengedeelte met aflopende randen. De toegankelijkheid voor winkelwagens op marktdag moet nog gedetailleerd bekeken worden.

In de marge

Sinds mensenheugenis hadden voor de Heksenwaag twee oude verspijkerde kanonslopen gestaan: loodrecht onder de luifel, ter bescherming tegen bestel- en vrachtwagens en ook in een symbolische rol. In zijn ondoorgrondelijke wijsheid besloot het gemeentebestuur de beide kanonnen uit te graven en te vervangen door kleine hardstenen paaltjes.



verwijdering van kanonnen

De kanonnen, zo luidde de verklaring, hadden een rol toebedeeld gekregen in de viering van het 350-jarig jubileum van de Oude Hollandse Waterlinie. Daartoe zouden zij elk op een affuit geplaatst, toezicht houden bij één van de oude toegangspoorten van de vesting Oudewater. Sedertdien heeft niemand meer iets van de kanonslopen vernomen. De dadendrang van de betrokken wethouders was niet bevorderlijk voor het vertrouwen van de burger in het bestuur.

Parkeren

In samenhang met de herinrichting van de binnenstad wordt het parkeerprobleem steeds lastiger. Leegstaande winkelpanden en ook eengezinswoningen worden opgekocht door

bedrijven die het onroerend goed opdelen in appartementen en huurkamers, zodat een voordeur ineens drie of vier auto's voor de deur 'rijker' is.

Dijkverbetering Hollandse IJssel

De dijken van de Hollandse IJssel tussen Achthoven en Hekendorp moeten verbeterd worden. De aanleiding is de klimaatverandering; ook bij uitzonderlijke regenval moeten de kade en de winterdijk het achterliggende land kunnen beschermen tegen binnendringend overvloedig water. Het hoogheemraadschap heeft daar uitvoerig onderzoek naar gedaan (onder meer via hoorzittingen)

Tussen Oudewater en Hekendorp is er sprake van een kade direct aan het water, met een winterdijk die tot honderd meter verderop ligt. Het jaagpad, een wandelpad tussen Hekendorp en Oudewater, ligt direct naast de beschoeiing en de dijk verderop. Achter die dijk ligt de Hekendorpse Buurt.

De dijk zorgt voor een probleem: tussen Hekendorp en Oudewater wordt de dijk op 23 plaatsen doorsneden door een inrit naar het land of naar een woning of bedrijf. Bij sommige van die inritten is te zien dat daar vroeger bij hoog water schotten geplaatst konden worden. Het hoogheemraadschap heeft al die inritten opgemeten en voor een aantal zou de in- en uitrit opgehoogd moeten worden, variërend van 15 tot 85 centimeter.



Kersenboomgaard

De Commissie monumenten en erfgoed met daarin vertegenwoordiging van onze stichting heeft daarover aan het hoogheemraadschap geadviseerd.

Energietransitie

De opdracht tot 2030 in het kader van de regionale energiestrategie gaat in grote lijnen volgordelijk uit van zonnepanelen op daken, kleine windmolens en zonneweiden. Tijdens de

verslagperiode bleek maar eens pijnlijk duidelijk hoe ontoereikend de landelijke



Dijkdoorsnijing

vervoerscapaciteit voor elektriciteit op heel veel plaatsen in Nederland is. Bij de besluitvorming bleek dat de netwerken, die de opgewekte energie moeten vervoeren, nog ontoereikend zijn. Op 2 september raakten hoogspanningsleidingen nabij Swifterbant zodanig oververhit dat ze doorzakten en op de bovenleiding van een spoorlijn terecht kwamen, met enorme schade bij de elektriciteitsmaatschappij, Prorail en huishoudens in de omgeving. Daardoor bleek eens te meer dat lokale opwekking in relatief kleine netwerken momenteel de voorkeur verdient: de uitbreiding van de landelijke netwerken kan niet synchroon met de aan te leggen energiebronnen lopen. Veel particulieren nemen het initiatief om zelf zonnepanelen op hun woning te leggen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken is niet gebonden aan een omgevingsvergunning, tenzij de beoogde panelen komen te liggen binnen het als beschermd stadsgezicht aangewezen gebied, of op een monumentaal pand in het buitengebied. Er zijn gemeenten die voor de vergunningsprocedure voor duurzame energievoorzieningen bij wijze van stimulans een nultarief voor de leges hanteren, terwijl de vergunningplicht er is om te voorkomen dat de panelen gelegd worden op plaatsen waar dat niet gewenst is. Oudewater (Woerden) heft wel leges.

De visie ten aanzien van zonnepanelen op (rijks)monumenten en binnen het beschermd stadsgezicht ontwikkelt zich steeds verder.

Bouwprojecten, historische gebouwen, bestrating en archeologische vondsten

Ontwikkeling Westerwal

Op twee plaatsen is de ontwikkeling van de Westerwal momenteel in volle gang: aan weerszijden van de machinefabriek. Het graafwerk op de locatie van de machinefabriek heeft behalve indrukwekkend grote brokken

metselwerk en beton weinig tot niets opgeleverd aan archeologische vondsten. Het werk aan de westzijde zo mogelijk nog minder. De gemeente heeft inmiddels de namen voor de nieuw aan te leggen straten en kades vastgesteld en daarbij Stichting Hugo Kotestein geraadpleegd.

Het industrieverleden van de Westerwal (olieslagerij Verloop/ Brinkers en machinefabriek De Hollandsche IJssel) krijgt in het kader van het totale plan een vorm van blijvende herinnering, bijvoorbeeld een klein bezoekerscentrum.

Wijngaardstraat/ Lange Burchwal

Vanaf de Lange Burchwal was jarenlang de trapgevel te zien van een oud woonhuis, niet in de rij maar een stuk naar achter gelegen. Aan de straatzijde heeft het een grote gevelsteen, voorstellende een touwslagerij.



Schuur voor de deur

Jarenlang heeft de woning leeg gestaan en was vrij ernstig in verval geraakt waarbij de pannen in rijen van de latten gleden. Er moet bij gezegd worden: het was geen monument, rijks noch gemeente, maar een 19e eeuwse replica en maar desondanks een steen des aanstoots. Het huis kreeg een nieuwe eigenaar en het werd opgeknapt. Aan de straatzijde verscheen een houten schuur. De straatzijde bleek evenwel voor het betreffende pand de achterzijde: het adres is niet Lange Burchwal, maar de parallel er achtergelegen Wijngaardstraat. Een en ander is administratief afgehandeld en de schuur hoeft niet afgebroken te worden.

In dezelfde periode werd een huis ernaast waarvoor twee decennia geleden al vergunning verleend was (met goedkeuring van een ander monumenten-adviesbureau dan MooiSticht!) afgebouwd in al zijn rechthoekige moderniteit. Gedane zaken nemen geen keer.

Restauratie rijksmonumenten Havenstraat

Sinds december is de restauratie van rijksmonument Havenstraat 12 en 13 in volle gang. Bij de sloop van de niet-monumentale bijgebouwen kwam een prachtige gemetselde

schoorsteen tevoorschijn. Inmiddels zit het nieuwe dak erop.



Havenstraat 11-13

Transformatorhuisje

Het transformatorhuisje aan het Arminiusplein 10 is een gemeentelijk monument vanwege zijn opmerkelijke architectuur met onder meer een vierzijdig pannendak met twee pironen. Het huisje herbergt een 10.000 volt transformator. Deze technische installatie moet vernieuwd en uitgebreid worden en het elektriciteitsbedrijf vroeg een sloop- en bouwvergunning aan om er een geheel nieuw gebouwtje neer te kunnen zetten: de beide toegangsdeuren van het bestaande gebouw waren te klein om de grootste units van de nieuwe installatie naar binnen te kunnen krijgen.



transformatorhuisje

De commissie Ruimtelijke Ordening en Erfgoed stelde voor drie nieuwe, grotere deuren aan te brengen en de roosters te laten corresponderen met de rollagen in de gevels. Uitgevoerd in de juiste kleuren (deuren en metselwerk) kan het gebouwtje zijn oorspronkelijke karakter en monumentale status behouden. De vergunning voor deze conserverende aanpak is verleend.

Woningbouw rond de oude touwbaan

Na de beëindiging van de activiteiten van de touwfabriek is het onroerend goed – met daarbij de strook land ten westen van de oude touwbaan – van eigenaar veranderd. In maart 2022 is een presentatie gehouden met als onderwerp Woningbouw rond de Oude Touwbaan.

In 't kort: plannen voor woningbouw op de strook grond tussen de oude touwbaan en de Papenhoeflaan (stadszijde) waren er al eerder; de nieuwe eigenaar wil a.h.w. de oude touwbaan rondom tussen de huizen zetten. Sloop van het rijksmonument is vooralsnog

geen optie, maar in één van de gepresenteerde varianten wordt het lange bouwwerk halverwege doorsneden met een straatje en krijgt het monument twee nieuwe kopgevels aan beide helften. Ook niet in het voordeel van het monument is het feit dat het dringend groot onderhoud behoeft.

Wel zaak om aandachtig te volgen en alle mogelijke middelen aan te wenden om de touwbaan intact te houden en als het kan met een vrij overzichtsbeeld van de westelijke zijde. De presentatie zou doorgeleid worden naar het bouwplanoverleg.

Werkgroep Harmelen

Bestuurlijk

De werkgroep Harmelen bestaat uit :

Donald Lambert, voorzitter
Wim Letteboer
Hans Looman
Jos Terpstra

Ambtelijk secretaris en contactadres
Janine Letteboer
Koperwiek 93481 DJ Harmelen
Telefoon 0622949910
e-mail janineletteboer@hotmail.com

Het werkgebied van de werkgroep Harmelen is de voormalige gemeente Harmelen.

Verslagjaar 2022

Voor de werkgroep Harmelen was 2022 weer een "normaal" verslagjaar. Hans Looman kon als nieuw lid van de werkgroep worden verwelkomd. Naast de waakzaamheid met betrekking tot de instandhouding van monumenten en andere items van cultuurhistorische waarde kon weer volop tot actie worden overgegaan.

Open Monumentendag kon weer zonder beperkingen worden georganiseerd. Het moeizame proces om tot een renovatie van de oude Algemene Begraafplaats te komen kon worden doorbroken door participatie in een burgerinitiatief.

Na de sloop van een school werd een beeld aangetroffen dat lag te verpieteren in de resterende wildernis. Dit beeld kon worden gered en is opgeknapt en herplaatst

Vergaderingen en bijeenkomsten

De werkgroep Harmelen heeft naast bilateraal overleg tussen de werkgroep leden tien keer formeel vergaderd.

Er werd frequent deelgenomen aan overleg met betrekking tot het project Openbare Begraafplaats (team OB), waaronder een informatieavond voor belanghebbenden (gemeente, nabestaanden en inwoners).

Waar zinvol werd ook deelgenomen aan overleg met betrekking tot de voorgenomen ontwikkeling van de Harmelerwaard.

Driemaal was er een plenaire vergadering van het bestuur van de Stichting Hugo Kotestein, bestaande uit het dagelijks bestuur en de voorzitters van de werkgroepen.

Samenwerking

Binnen Harmelen zijn er twee belangrijke contactmomenten met de bevolking om het belang van historie en monumenten over het voetlicht te brengen, te weten Open Monumentendag en de Septembermarkt. Dit jaar kon alleen gestalte worden gegeven aan Open Monumentendag. De Septembermarkt kon helaas niet doorgaan wegens bijzondere omstandigheden.

De werkgroep Harmelen van Stichting Hugo Kotestein is tevens de werkgroep van Stichting Open Monumentendag Woerden. Voor de organisatie van deze dag zoekt zij samenwerking met de projectgroep Harmelen van de Stichts-Hollandse Historische

Vereniging en andere lokale partijen die kunnen en willen bijdragen aan een succesvolle Open Monumentendag. Waar versterkend steunt de werkgroep Harmelen de Stichting De Groene Buffer bij haar activiteiten met betrekking tot de geboden waakzaamheid bij plannen voor de polders Harmelerwaard, Bijleveld en Haanwijk.

Project Oude Begraafplaats, Leidsestraatweg 2

Na veel overleg en productie van beleidsstukken door de gemeente en diverse groeperingen uit de samenleving werd de onvrede over de deplorabele staat van de begraafplaats alsmat groter. Voor nabestaanden met een fysieke beperking was het niet veilig om hun dierbaren te bezoeken op een door onkruid overwoekerde begraafplaats.



het omwoelen van de paden

Dit heeft geleid tot een burgerinitiatief waarin de werkgroep Harmelen graag ging participeren. De kick-off om tot actie over te gaan was een informatieavond in het Dorpshuis waarvoor opgespoorde nabestaanden/rechthebbenden, belangstellende inwoners en instanties waren uitgenodigd om kennis te nemen van de plannen van een gevormde initiatiefgroep. Uit de discussie hierover bleek al snel dat de hoogste prioriteit moest worden gegeven aan de begaanbaarheid van de paden op de begraafplaats. Dit sloot goed aan op een door de initiatiefgroep voorgestelde "doe-dag" in juni. Het gevolg was dat na deze dag en een vervolg hierop de begraafplaats een heel ander uiterlijk kreeg. Iets dat tot op de dag van vandaag door vrijwilligers niet alleen in stand wordt gehouden, maar ook is verbeterd. Binnen haar beschikbare mogelijkheden heeft de gemeente als eigenaar van de begraafplaats alle hulp geboden. De gemeente heeft het toegangshek opgeknapt en gangbaar gemaakt. Haar mogelijkheden zijn echter niet toereikend voor de verdere stappen die wenselijk zijn.

Hierover zal na de "winterslaap" op bestuurlijk niveau worden overlegd.

Ook zal worden onderzocht in welke juridische vorm een vrijwilligersorganisatie verder zal gaan met dit project.

Een ander niet onbelangrijk onderdeel van het project is een inventarisatie van de bekende maar ook onbekende graven en hun rechthebbenden.

Digitalisering van alle gegevens is dan haast vanzelfsprekend.

Open Monumentendag op 9 en 10 september

Op vrijdag 9 september was het traditioneel de klassendag voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs. Wederom werd deze dag volgens het beproefde en nog steeds succesvolle concept georganiseerd. De groepen 7 krijgen een rondleiding langs de monumenten in het centrum van het dorp met een bezoek aan de NH Kerk met in de consistoriekamer van deze kerk een tentoonstelling van de Stichts-Hollandse Historische Vereniging met als thema "Historisch Harmelen".



de oude brandweerauto

De groepen 8 starten deze dag traditiegetrouw met een altijd hoog gewaardeerde lezing van Frank van Rooijen, directeur van het regionaal historisch centrum Rijnstreek en Lopikerwaard, een combinatie van het thema van Open Monumentendag met de geschiedenis van Harmelen.

Deze lezing wordt altijd gevolgd door een bezoek aan het MIX-museum van Gerrit Boes. Dit museum is altijd een grote trekpleister op Open Monumentdag zelf. Derhalve werd dit jaar de openstelling verlengd tot en met zondag 11 september. Vorig jaar was gekozen voor openstelling van de belangrijkste monumenten met speciale aandacht voor één monument.

Ondanks dat de belangstelling hiervoor niet groot was werd toch besloten dit concept te

herhalen. Dit jaar was de speciale aandacht voor het historische gemeentehuis dat in 1868 in gebruik werd genomen. In dit gemeentehuis werkte en woonde de burgemeester en waren de politiepost (veldwachter) alsmede de brandweer er gehuisvest. Met medewerking van de plaatselijke toneelvereniging Harto, de vrijwillige brandweer en de sectie historisch materieel van de Woerdense brandweer kon er flink worden uitgekapt om de historie te doen herleven.



Gezelschap van Swiebertje

Ook mocht worden geput uit de verzameling van Carl Siegert voor de aankleding van het huis en de samenstelling van een tentoonstelling "Bestuur en burgerij in het Harmelen in de 19^e en 20^e eeuw". Zo kon op Open Monumentendag op het oude gemeentehuis de grote originele vlag van de voormalige gemeente Harmelen weer eens fier wapperen. Het oude brandweermaterieel met als grote trekpleister een brandweerauto uit de 20-er jaren van de vorige eeuw trok veel belangstelling. Dit samen met de door de toneelvereniging "geleverde" veldwachter, Swiebertje, Saartje en bij afwezigheid van de burgemeester, zijn chique geklede vrouw trokken vele bezoekers naar binnen. Dank gaat uit naar de familie Sijmons waar wij in hun kantoor en woning te gast mochten zijn.

'ABC-beeld' gered

In 1970 werd de Hofwijkschool in Harmelen feestelijk geopend. Bij een nieuwe school is het gebruikelijk dat een gedeelte van de bouwsom besteed wordt aan een kunstwerk. Dit gebeurde ook bij de Hofwijkschool; het zgn. ABC-beeld werd geplaatst en sierde ruim 40 jaar de tuin van de school. In 2000 fuseerde de Hofwijkschool met de Indijschool en werd een nieuwe naam gekozen: de Fontein. In januari van het jaar 2016 verhuisden beide scholen naar hun nieuwe locatie aan de Hendriklaan in Harmelen.

De voormalige Indijschool werd omgetoverd tot ons prachtige Dorpshuis en de voormalige Hofwijkschool werd gesloopt. De slopers haalden alles weg, maar in de bosjes lieten ze het 'ABC-beeld' achter. Het beeld heeft zo een aantal jaren gestaan en ging zienderogen achteruit. In 2020 vatte de werkgroep Harmelen het plan op om het beeld te redden. De gemeente Woerden - die op het terrein woningen wilde bouwen - gaf toestemming om het beeld weg te halen. De werkgroep had snel een nieuwe locatie bedacht; het beeld hoorde bij het Dorpshuis!



Op 3 september vorig jaar werd met de hulp van het grondbedrijf van Peter van Schaik het beeld naar de andere kant van het dorp verplaatst. Maar het beeld zag er natuurlijk niet uit. De betonnen sokkel was beschadigd en het ijzeren gedeelte

bovenop was ook niet in beste staat. Er moest wel wat gebeuren! Schilder Hans Broekhuijse en Frank Lekkerkerker en vrijwilligers van het Dorpshuis hebben zich er op gestort en er weer een prachtig beeld van gemaakt. Rest er nog een vraag: Wie is de maker van dit kunstwerk?

Nieuw gemeentelijk monument

Op de valreep van het verslagjaar werd bekend dat de voormalige Gereformeerde Kerk met bijbehorend woonhuis met consistorie, respectievelijk Dorpsstraat 185 en 183 een gemeentelijk monument was geworden.

Beide panden werden in 1887 in gebruik genomen door een door dominee Willem Ringnalda gestichte nieuwe gemeente nadat hij zich had losgemaakt van de Nederlands-hervormde kerk van Harmelen. In 1977 verhuisde de kerk naar een nieuwe bestemming.

Thans is het woonhuis met consistorie uitsluitend een zelfstandig woonhuis en de kerk heeft nu een winkelbestemming onder de naam "Woonkerk". Het geheel van woonhuis en voormalige kerk wordt als een monument beschouwd. Hiermee is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan

Eerste kandidaten voor een gemeentelijk monument zijn nu de oude Algemene Begraafplaats aan de Leidsestraatweg 2 en de voormalige onderwijzerswoning aan de Ambachtsheerelaan 1.

De begraafplaats heeft een monumentaal karakter maar is (nog) geen erkend monument. De graven dateren vanaf 1830.

In 1949 werd aan de Achterdijk 3 (nu Ambachtsheerelaan 1) een huis opgetrokken in Delftse Schoolstijl als onderwijzerswoning van de parochie van St.Bavo. In 2012 werd aan de familie Roest, de huidige eigenaar, de Hugo Kotestein Oorkonde toegekend voor de zorgvuldige en fraai uitgevoerde restauratie van dit pand.

Harmelerwaard

In januari 2023 zal worden gestart om met een aantal geselecteerde belanghebbenden in workshops wensen met betrekking tot de inrichting van de Harmelerwaard te inventariseren en verder te verdiepen. Provincie Utrecht, Gemeente Woerden en een extern adviesbureau nemen hieraan deel c.q. faciliteren deze sessies.

Donald Lambert van werkgroep Harmelen is hiervoor uitgenodigd.

Hij zal als vertegenwoordiger van de werkgroep aan deze workshops en eventuele verdere bijeenkomsten deelnemen.

Diversen

De teksten voor de bordjes bij bijzondere locaties aan het Jaagpad zijn gereed, gecontroleerd en waar mogelijk ingekort. Voor het laten maken hiervan is nog geen financiering gevonden.

Wooncentrum Gaza in Harmelen van de zorggroep Sint Maarten heeft plannen voor nieuwbouw. De positie van de Kapel, een gemeentelijk monument, is daarbij een punt van aandacht, met name hoe deze zich gaat verhouden tot de nieuwbouw.

Voor het laten maken hiervan is nog geen financiering gevonden.

Wooncentrum Gaza in Harmelen van de zorggroep Sint Maarten heeft plannen voor nieuwbouw. De positie van de Kapel, een gemeentelijk monument, is daarbij een punt van aandacht, met name hoe deze zich gaat verhouden tot de nieuwbouw.

**HELP ONS BESCHERMEN
EN
WORD NU DONATEUR
VAN
STICHTING
HUGO KOTESTEIN**

**Dit kan al vanaf € 15,- per jaar
Bankrekening NL60 INGB0003551080**

**Uw gift is aftrekbaar van de
belasting i.v.m. de ANBI status
Het fiscaalnummer is 8040.47.698**

WERKGROEP MONTFOORT – LINSCHOTEN

BESTUURLIJK

De werkgroep Montfoort-Linschoten heeft in 2022 ongewijzigd bestaan uit zes personen:

Peter Versloot – voorzitter

Gerard Rozendal

Anne de Goederen

Dennis de Goederen

Cees Ouwehand

Arie de Gelder

Contactadres werkgroep: Peter Versloot, Miep Giesstraat 6, 3417 CZ Montfoort, telefoon: 0348 474406.

Vergaderingen en overleg met instanties

De werkgroep heeft zesmaal vergaderd. Aan het begin van het jaar is bestuurlijk overleg geweest met wethouder Van Wiggen van Ruimtelijke Ordening en wethouder Ten Hagen van cultuur en monumenten. Na de verkiezingen werden dat wethouder Jonkers van Ruimtelijke Ordening en wethouder Vlaar voor monumenten, daarna opgevolgd door wethouder Van Dalen. Met beleidsambtenaar monumenten Watze Houtstra is frequent contact. De werkgroep waardeert dit overleg zeer. Het is belangrijk om elkaar te informeren over relevante actualiteiten en met respect voor ieders positie, kansen en zorgen te delen over zaken met beleidsmatige cultuurhistorie. De belangrijkste besproken onderwerpen zijn: Algemeen: de cultuurhistorische waardenkaart, aanwijzing gemeentelijke monumenten, beleid Agrarische Bebouwing (VAB), de actualisering van de lijst waardevolle bomen.

Linschoten: de plannen van de Hervormde kerk met de Wingerd, de pastorie, de slangenmuur, het Weitje van Spruit.

Montfoort: het behoud van het brugwachtershuisje, ontwikkelingen bij Jan Snel op het voormalige terrein van Steenfabriek IJsseloord en bij Achthoven Oost 13.

ACTIVITEITEN

Binnen de gemeente Montfoort gebeurt er al jaren veel op het werkterrein van de Stichting Hugo Kotestein. Soms betreft het

beleidsmatige zaken, waar de werkgroep in toenemende mate door de gemeente voor wordt uitgenodigd om vanaf het begin mee te denken. Het blijft van waarde om het belang van het cultureel erfgoed onder de aandacht te brengen. Economische of andere motieven dreigen soms de overhand te krijgen. Inwoners doen regelmatig een beroep op de werkgroep Montfoort/Linschoten om op te komen voor behoud van het cultureel erfgoed.

Particulieren komen er niet altijd makkelijk door bij de overheid of worden niet als belanghebbende gekwalificeerd. Echter in één procedure is ook de stichting buitenspel gezet. Opvallend is dat het steeds lastiger wordt om de kennis binnen de gemeente vast te houden. Wethouders wisselen, ambtenaren ook of komen niet uit dit gebied, maar Stichting Hugo Kotestein blijft de stabiele factor. Bij het seminar dat in het Huis te Linschoten werd gehouden, werd dat weer eens duidelijk. Er is nog veel te doen.

Plannen Hervormde kerk Linschoten: De Wingerd, het Weitje van Spruit, de oude pastorie en de slangenmuur.

In 2019 kwam de Hervormde kerk Linschoten met een ingrijpend totaalplan naar buiten. Het betreft een interne verbouwing en uitbreiding van de Wingerd alsmede de bouw van een foyer tussen de Wingerd en de kerk, de verkoop van de pastorie en de bouw van een nieuwe pastorie en uitbreiding van de begraafplaats op het Weitje van Spruit. De gemeenteraad ging in principe akkoord maar gaf wel aan dat voor alle onderdelen de formele processtappen doorlopen moesten worden en dat elk onderdeel openstond voor zienswijzen en bezwaren.



Hervormde kerk en De Wingerd

De werkgroep Montfoort/Linschoten heeft begrip voor de wensen van de kerk en kan zich in een deel van de plannen wel vinden. Twee zaken vindt de werkgroep echter een grote aantasting van het pittoreske dorpshart. De voorgestelde bouw van de foyer, die de solitaire middeleeuwse kerk en de Wingerd laten verkleven en het bebouwen van het Weitje van Spruit. Door de nieuwbouw op het Weitje van Spruit verdwijnt een zeer gewaardeerde stuk groen in het hart van het dorp. Helaas is dit niet tegen te houden. Begin 2021 benadert de nieuwe voorzitter van de kerkrentmeesters onze werkgroep om samen nog eens naar het plan voor de foyer te kijken. De werkgroep heeft vervolgens een alternatief plan voorgesteld met een wat minder opdringerige architectuur waarbij de foyer als verlengstuk van De Wingerd oogt. Daardoor blijft er meer ruimte rondom de kerk en oogt de kerk meer solitair. De kerk heeft zich achter dit idee geschaard en dit overgenomen in de vergunningsaanvraag. De eeuwenoude looproute via het Kerkplein verdwijnt hiermee helaas. De werkgroep heeft bij de kerk gepleit voor herstel van de slangenmuur, een uniek rijksmonument. Deze is hoognodig aan een restauratie toe. De kerk geeft aan zelf niet voldoende geld te hebben. De werkgroep heeft aan de kerk een lijst van tien fondsen verstrekt die zouden kunnen worden aangeschreven voor financiële ondersteuning. De kerk heeft in 2022 besloten de oude pastorie aan de Dorpstraat 51 te verkopen. Dat heeft de werkgroep doen besluiten direct een verzoek tot aanwijzing gemeentelijk monument in te dienen.

Weer twee gemeentelijke monumenten aangewezen

Na het opheffen van de gemeentelijk monumentencommissie was de aanwijzing van gemeentelijk monumenten stil komen te liggen. De werkgroep heeft in 2021 aan de gemeente vier nieuwe objecten voorgedragen voor aanwijzing. Het gaat om het drinkwaterzuiveringsstation Julianalaan 14, de weidemolen bij landgoed Cromwijk en een tweetal stadstuinen in Montfoort. De werkgroep is verheugd dat in 2022 de weidemolen en het drinkwaterzuiveringsstation aan de Julianalaan daadwerkelijk zijn aangewezen als gemeentelijk monument.

Over de stadstuin van de Hervormde pastorie in Montfoort wordt nog overleg gevoerd. De werkgroep heeft inmiddels nog twee monumenten voorgedragen voor aanwijzing.



Waterzuiveringsstation

.Dit kwam voort uit onvoorziene omstandigheden. De panden Dorpstraat 51 (pastorie) en Keizerstraat 1 (voormalige Chinese restaurant) kwamen te koop en de cultuurhistorische waarde werd bedreigd. De gemeente buigt zich over het verzoek.



Keizerstraat 1

Brugwachtershuisje, Montfoort

De IJsselbrug en het brugwachtershuisje met daarachter Het Oude Stadhuis en de IJsselpoort vormen de fraaie historische entree aan de noordkant van de stad Montfoort. Bij de IJsselbrug en het bijbehorende brugwachtershuisje is sprake van veel achterstallig onderhoud en de brug wordt tussen oktober 2022 en april 2023 technisch aangepast. Rijkswaterstaat (RWS) heeft aangegeven van het brugwachtershuisje af te willen. Er is een initiatiefgroep ontstaan bestaande uit Stichting Hugo Kotestein en een particulier, die het brugwachtershuisje op de huidige plek wil behouden en het huisje wil opknappen. De gemeente is gelukkig ook overtuigd van het belang het beeldbepalend ensemble te behouden. In 2021 is er tussen RWS, de gemeente en de stichting overeenstemming bereikt.



brugwachtershuisje

Het brugwachtershuisje kan op de huidige plek blijven en de RWS draagt het eigendom van het huisje over.

Einde 2022 kwam er toch een complicatie. RWS zaagde de palen onder het huisje af om aan de kademuur te werken. Dit betekent aanzienlijke extra kosten omdat de palen weer teruggeplaatst moeten worden. RWS en de gemeente zijn hierover in overleg. Stichting Hugo Kotestein zal zich er tot het uiterste voor inzetten om het historisch beeld op de noordkant van de stad te behouden.

Bezwaar Willeskop 94 - Daiwa House

De werkgroep is vanaf 2011 betrokken bij de ontwikkeling van het terrein van de voormalige steenfabriek IJsseloord. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een voor ieder acceptabel plan: Nieuwe Toekomst IJsseloord met behoud en restauratie van cultureel erfgoed, de aanleg van natuur en ruimte voor ca. 1 ha vrachtwagenparkeerterrein voor het toenmalige bedrijf Jan Snel. Intussen is Jan Snel overgenomen door Daiwa House en zijn de vrachtwagens verdwenen. Deze hebben plaats gemaakt voor de opslag van containers. En deze staken al snel ver boven de grondwal uit. Een verzoek tot handhaving werd erg traag behandeld en de ondernemer kwam met de aanvraag voor een tijdelijke vergunning van drie jaar voor de opslag van containers tot 7 meter hoog voor een deel van het terrein. Dit tast de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving flink aan.



containeropslag op Willeskop 94

De werkgroep vindt dit een flagrante schending van de met alle partijen gemaakte afspraken. De gemeente bleek bereid tijdelijke medewerking te verlenen. De werkgroep kon niet anders dan bezwaar maken. Helaas zonder positief gevolg.

Bezwaar Achthoven Oost 13

Op het terrein van dit agrarisch loonbedrijf (waar eerst een crystal meth lab werd ontmanteld) wil een ondernemer zijn bedrijf vestigen en deed een aanvraag voor de plaatsing van een tijdelijk tent van 60 meter lang en 15 meter breed.

De werkgroep vond dit niet passend in het landschap en had bovendien de angst dat het de voorbode was van een klein industrieterrein.

De activiteiten van deze succesvolle ondernemer verdragen zich volgens de werkgroep niet met het buitengebied.

De werkgroep heeft na rijp beraad het bezwaarschrift ingetrokken en is nu samen met de Werkgroep Behoud Lopikerwaard rechtstreeks met de ondernemer in gesprek over de aanvraag omgevingsvergunning en de wijziging bestemmingsplan.



Achthoven-Oost 13

Actualisatie lijst waardevolle houtopstanden.

De lijst waardevolle houtopstanden dateert van 2009. Nadien is deze niet meer door de gemeente onderhouden. Een actualisatie is dringend nodig. Dit had eigenlijk al veel eerder moeten gebeuren. Inmiddels zijn er diverse bomen uit de lijst niet meer aanwezig. De gemeente heeft de werkgroep in 2020 om hulp gevraagd bij een actualisatie van het bestand waardevolle houtopstanden Montfoort. De werkgroep Montfoort/Linschoten prijst zich gelukkig een deskundige op het gebied van monumentale bomen in haar midden te hebben en heeft de gemeente dan ook alle hulp gegeven. De werkgroep heeft bij de gemeente suggesties aangedragen voor toevoegingen aan de lijst. Dit is inmiddels twee jaar geleden.

Ondanks enkele verzoeken is de bomenlijst nog steeds niet geactualiseerd.

Kapvergunning monumentale leilinde voorkomen.

De werkgroep werd verrast door een verleende kapvergunning van een 90 jaar oude leilinde voor het tolgaarders huisje van Linschoten aan de Nieuwe Zandweg.



Tolgaardershuisje met leiboom

Onze monumentale bomendeskundige stelde een boomveiligheidsrapport op. Deze toonde aan dat er geen reden is tot acute kap en dat de leilinde geen gevaar vormt voor de omgeving, mits één gesteltak zou worden verwijderd. Dit heeft de gemeente overtuigd. In goed overleg werd besloten dat er geen bezwaarprocedure zou worden gestart. De gemeente heeft de vergunning herroepen.

MEDIA-UITINGEN

De werkgroep heeft haar mening over en haar activiteiten bij verschillende lokale actualiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening en cultuurhistorie diverse keren aan de politiek te kennen gegeven.

Ook zijn deze in het Algemeen Dagblad editie Groene Hart, Zenderstreeknieuws/Het Kontakt, IJsselbode en via Radio Stad Montfoort gepubliceerd. De meeste artikelen zijn ook opgenomen op de website van de stichting.

WERKGROEP KAMERIK

BESTUURLIJK

De werkgroep behartigt de belangen van Stichting Hugo Kotestein in het gebied van de voormalige gemeente Kamerik, bestaande uit de buurtschappen 's Gravensloot, Houtdijken, Kamerik, Kanis, Oud Kamerik en Teckop.

De werkgroep bestond gedurende de verslagperiode uit de volgende leden:

Hein Kuiper (voorzitter)
Jan Knijff
Vacature

Contactadres:

Hein Kuiper, email heinkuiper@kpnmail.nl
telefoon 0348 401435 of 06 10871071.

Kort samengevat waren de belangrijkste activiteiten van de werkgroep in 2022:

Grechtkade

Het waterschap heeft vijf jaar geleden versterkingswerkzaamheden aan de

drietal beschermde bosjes is geheel verdwenen. Er was geen plan voor de – verplichte – aanleg van een drietal vervangende bosjes. Ook in 2022 hebben wij het waterschap op deze verplichting aangesproken.

Tot onze vreugde kwam er ditmaal beweging in de zaak. In goed overleg met enige medewerkers van het waterschap is een plan opgesteld voor de nieuwe aanplant van drie Oud-Kamerik aan de Grechtkade. J zien uit naar uitvoering van deze plannen in 2023. **tube filmpje** In het verslagjaar is de voorzitter van de werkgroep door het stadsmuseum Woerden benaderd om mee te werken aan een instructief filmpje over het over de tijden veranderende landschap van het Het filmpje heeft als titel 'veranderend landschap' en is te vinden op youtube.



YouTube filmpje

Op het gemaal Oud-Kamerik bevindt zich een infopaneel waarop de ontstaansgeschiedenis van het landschap ook wordt toegelicht. Zie de afbeelding aan het eind van dit verslag.

Advieswerk

Waterschap:

De werkgroep participeert in de begeleidingsgroep peilbesluit Kamerik.

SBB / Provincie Utrecht

De werkgroep participeert in de werkgroep herinrichting kade Kamerik Teylingens.

Gemeente Woerden:

Door de werkgroep is geparticipeerd in een adviesgroep voor het opstellen van een toekomstvisie voor de inrichting van de dorpskern Kamerik. Dit project lag al geruime tijd stil.

Een herstart per 1 juni 2021 is toegezegd, maar daarna is niets meer vernomen. De stichting betreurt zeer dat hier kennelijk weinig aandacht voor is bij het gemeentebestuur. Dit betreuren wij te meer omdat de dorpskern – een beschermd dorpsgezicht - overduidelijk toe is aan groot onderhoud.

De bestrating is verzakt, het bomenbestand leidt een kwijnend bestaan en na het opknappen van de onmiddellijke omgeving van de dorpsbrug in 2013, wacht de rest van de dorpskern al negen jaar op aansluitend groot onderhoud.

Dank zij de niet aflatende aandacht van de bewoners / eigenaren van de woningen in de beschermde dorpskern staan de woningen er over het algemeen prima bij. Des te schrijnender is het contrast met het

achterstallig groot onderhoud van de inrichting van de openbare ruimte door de gemeente. In het verslagjaar hebben wij wederom aandacht voor deze zaak gevraagd bij de verantwoordelijke projectleider van de gemeente Woerden. Er is actie toegezegd, maar wij wachten nog steeds op daden.

Particulieren:

Enige particuliere eigenaren hebben adviezen gevraagd en gekregen in verband met plannen voor hun woning. Aan een nieuwe bewoner in de dorpskern is historisch fotomateriaal van zijn woning gegeven. De werkgroep hoopt zo te bevorderen dat bij wijzigingen aan het pand de oorspronkelijke situatie zo veel mogelijk hersteld wordt.

Bouw- en verbouwplannen

Een aantal vergunningaanvragen zijn opgevraagd en beoordeeld op aantasting van monumentale of cultuurhistorische waarden.

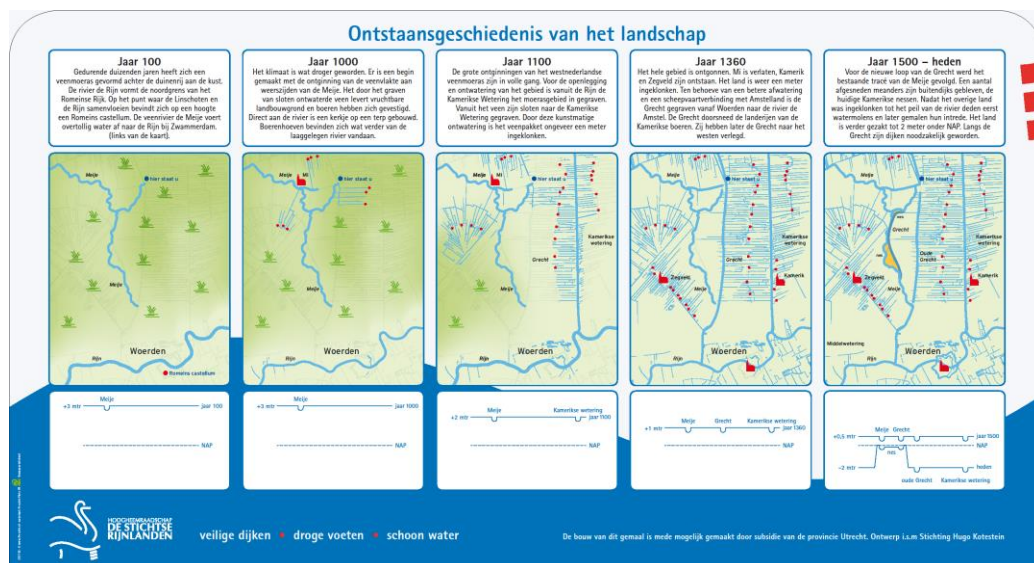
Lezing ontginningsgeschiedenis

De voorzitter van de werkgroep heeft een lezing verzorgd op de jaarlijkse toogdag van vrijwilligers landschapsbeheer in de provincie Utrecht op de Beekhoeve te Kamerik.

Gemeentelijke adviescommissie

De voorzitter van de werkgroep vertegenwoordigt de stichting en de SHHV in de Woerdense gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed (d.i. de gecombineerde gemeentelijke welstands- en monumentencommissie)

Op zijn verzoek is na 16 jaar zitting in de commissie een procedure gestart om een vervangend lid in de commissie te benoemen.



infopaneel op gemaal Oud-Kamerik.

WERKGROEP BODEGRAVEN - REEUWIJK

BESTUURLIJK

De werkgroep Bodegraven-Reeuwijk bestaat uit:

Ton van der Schans, voorzitter
 Willem IJdo, secretaris
 Ries de Vos
 Rob Nonner
 Leendert Spijker
 Hans van Liere

Contactadres: Ton van der Schans, telefoon
 0642667942,
 e-mail: tschans@solcon.nl

Na een periode van 'rust', opgedrongen door omstandigheden die in het jaarverslag 2021 zijn besproken, probeert de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk van Stichting Hugo Kotestein zich sinds medio 2022 te herpakken. Dit is hard nodig want ook al voert de gemeente Bodegraven-Reeuwijk beleid voor erfgoed, een actieve werkgroep blijft nodig om het beleidsproces in de gaten en de gemeente wat dit betreft op koers te houden. Belangrijke aanknopingspunten daarvoor zijn de lijst van lokale monumenten (zowel rijks- als gemeentelijke monumenten omvattend) en de 'Inventarisatie, beschrijving en waardering bouwkundige objecten en landschappelijke elementen en structuren 2016-2017'. Deze behoeft regelmatige actualisering.

Nieuw leven

Loes Bakker, voorzitter van het Dagelijks Bestuur van Stichting Hugo Kotestein, is erin geslaagd de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk nieuw leven in te blazen. Dit begon met het aantrekken van Willem IJdo, bedreven op het gebied van publiciteitsvoering, en later Ton van der Schans, historicus en oud-wethouder van de vroegere gemeente Bodegraven (voorganger van Bodegraven-Reeuwijk). In het verslagjaar is de werkgroep drie keer bijeen geweest in het 'Groene Hart Huys': op 28 juni, 29 augustus en 15 november. Op 28 september herintroduceerden Loes Bakker en Willem IJdo de werkgroep zich – op eigen initiatief – bij wethouder van Cultureel erfgoed mr. Jan Leendert van den Heuvel. Tijdens dit overleg kwamen diverse 'hete hangijzers' aan de orde.

Nieuwbouw op gevoelige plek

Enkele van die onderwerpen zijn: het project 'Pastoriestaete' van vastgoedontwikkelaar Rhynele voor de hoek van de Kerkstraat, het Pastorieplein en het Voorplein – één van de meest historische en 'gevoelige' plekken van Bodegraven door de dominante aanwezigheid van de grotendeels middeleeuwse Dorpskerk (voorheen Sint Galluskerk) en door de karakteristieke bebouwing rond de Oude Markt.



*Locatie aan de kop van de Kerkstraat waar 'Pastoriestaete' moet verrijzen.
 Historische opname 1985.*

Beoogd wordt de realisatie van een appartementengebouw op genoemde hoek. De eerste versie deed in 2020 nogal wat stof opwaaien vanwege de vermeende hoogte ervan in relatie tot de massiviteit. Latere versies brachten verbetering, mede door toedoen van de werkgroep. Eind december gaf de gemeenteraad 'groen licht' voor uitvoering van het plan.

Oude Markt en Sint Gallushof

Nauw met de ontwikkeling van 'Pastoriestaete' verbonden, zijn de reconstructie van de Oude Markt en de rehabilitatie en ontsluiting van het vroegere kerkhof, direct ten noorden van de kerk.

Hiervoor heeft het burgerinitiatief 'Hart in Bodegraven' plannen ontwikkeld die door Stichting Hugo Kotestein van harte worden gesteund.

Ook het voortbestaan van het Evertshuis – in het bijzonder van het voormalige bedrijfspand van de vroegere plantenzaadhandel Turkenburg – was een agendapunt, vooral omdat de toekomst van deze accommodatie

als cultureel centrum en ontmoetingscentrum op het spel stond en staat.

Beeldbepalende boerderijen

De toekomst van beeldbepalende boerderijen kwam eveneens aan de orde; zie elders ook het verslag van het seminar over 'boerderijlinten' in het Huis te Linschoten begin juni.



Panorama Bodegraven vanaf de Crolesbrug

Monumentenambtenaar

"Alles van waarde is weerloos" schreef Lucebert (1924-1994) in zijn bekendste gedicht "De zeer oude zingt".

Dit geldt ook voor monumenten. Soms zijn ze in handen van onkundige en/of onwillige eigenaren.

Gemeenten staan niet machteloos waar het gaat om het afdwingen van behoud en herstel, maar hun reikwijdte is beperkt.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk beschikt helaas niet meer over een 'monumenten-ambtenaar' die liefst lokaal bekend is, weet wat er speelt en als 'een bok op de haverkist' zit.

De teloorgang van het historisch belangrijke maar onbeschermd 'accijnshuisje' bij de Wierickerschans heeft duidelijk bewezen dat zo'n functionaris node wordt gemist.

WERKGROEP WOERDEN

Bestuurlijk

De werkgroep bestaat uit:

Gert Boelhouwer
Piet Brak (voorzitter)
Frank van Buren
Jan Willem Burggraaff
Luc van Dam
Anne de Goederen
Erik Gol
Ed van Keimpema
Ernst Meijer
Magdaleen Mulder
Lucienne Thomasse
Wim van Tuijl
Cees Vermeulen
Frits Welling

Contactadres:

Piet Brak, email p.brak@planet.nl

Telefoon 0348 691268

het omringende platteland waren het boerenbedrijf en de baksteenfabricage eeuwenlang de belangrijkste middelen van bestaan. Elementen van dit verleden zijn nog alom aanwezig. Als werkgroep willen we die elementen bewaren en waar het kan zichtbaarder maken. We proberen dit te realiseren door advies, overleg, publicaties en - indien nodig - door bezwaar te maken.

Overleg en vergaderingen

Tot aan de coronacrisis was het gebruikelijk om als werkgroep vijf keer per jaar te vergaderen. Na maart 2020 konden we in verband met de coronabeperkingen twee jaar lang niet bijeenkomen.

In die periode waren we voor het op gang houden van onze verenigingsactiviteiten aangewezen op de telefoon en digitale contacten.

In april 2022 konden we weer werkgroep vergaderingen organiseren; in totaal waren er in het afgelopen jaar vier werkgroep vergaderingen.

Gebruikelijk is dat tweemaal per jaar een overleg plaatsvindt met de wethouder die monumentenbeleid in portefeuille heeft. In 2022 bleef dit door de coronacrisis beperkt tot één overleg, dit was met wethouder T. de Weger.

Doelstelling

De werkgroep behartigt de belangen op het gebied van monumenten en cultureel erfgoed van de plaatsen Woerden (inclusief Barwoutswaarder en Rietveld) en Zegveld. Woerden kreeg in 1372 stadsrechten. De stad is van origine vestingstad en marktplaats. Op

Wandelpad heeft nu een naam

Op 8 april werd door wethouder T. de Weger een naambordje onthuld bij het halfverharde pad langs de binnengracht bij het Plantsoen. Het pad heet nu "Hugo Kotesteinpad". In het kader van de herdenking "350 jaar Oude Hollandse Waterlinie" heeft B&W van Woerden het initiatief genomen de naam van de Woerdense stadstimmerman en bouwmeester Hugo Kotestein te verbinden aan dit pad.



Het pad langs de binnengracht bij het Plantsoen

Vijf eeuwen lang lag op de plek van het wandelpad de vestingwal die Woerden beschermde tegen vijandelijke legers. In 1672 hadden de Fransen de stad Woerden bezet. Hugo Kotestein (1630-1698) heeft toen zijn leven geriskeerd door te proberen berichten door te spelen aan de prinselijke troepen buiten de stad. Hij werd gevangen genomen. Door losgeld bijeen te brengen wisten vrienden hem van de galg te redden. Toen in 1975 onze stichting werd opgericht besloten de initiatiefnemers de naam Hugo Kotestein aan de stichting te geven.



naambordje

Wethouder De Weger sprak bij de onthulling van het naambordje waarderende woorden

over de activiteiten van onze stichting. De onthulling kreeg ruim aandacht in de media.

Activiteiten

Rembrandtbrug

Sinds 2019 participeert Stichting Hugo Kotestein in de Adviesgroep Brug Woerden-West. De Adviesgroep denkt mee in het project voor een brug over de Oude Rijn aan de westkant van Woerden.

Op basis van onderzoek en modellen heeft werkgroep Woerden de voorkeur uitgesproken voor het alternatief Rembrandtbrug. Kort samengevat is het standpunt van onze werkgroep: planologisch gezien is de Rembrandtbrug de beste optie voor Woerden en cultuurhistorisch gezien de minst slechte oplossing.

De schaduwkant van ons standpunt is dat voor de oprit naar de brug een deel van het bebouwingslint van de buurtschap Barwoutswaarder moet wijken en dat het jaagpad langs de Oude Rijn zal worden onderbroken. Uit studies blijkt dat een ongelijkvloerse kruising van het jaagpad financieel niet haalbaar is.



Deze huizen en het jaagpad moeten wijken voor de nieuwe Rembrandtbrug

Het jaagpad dateert uit 1664 toen de steden Utrecht, Woerden en Leiden werden verbonden door een 'trekpad' voor het vervoer met trekschuiten. Het jaagpad is cultuurhistorisch erfgoed. In het voorliggende plan zal het jaagpad bij de oversteek van de oprit afbuigen van de Rijn. Dit is jammer, het tracé Harmelen-Bodegraven van ca. 10 km. is eigenlijk het enige deel van het 'trekpad' tussen Utrecht en Leiden dat nog zo goed als in de oorspronkelijke staat verkeert. Het bestemmingsplan voor de Rembrandtbrug is in december 2022 door de Raad vastgesteld. Verfining van het ontwerp van de

brug met de aansluitende wegtracés volgt later. Realisatie van deze nieuwe oeververbinding laat nog even op zich wachten.

Klimaatdoelen

Om de klimaatverandering tegen te gaan maken Rijk, provincies en gemeenten plannen om grootschalig duurzame energie op te wekken uit wind en zon.

De gemeente Woerden heeft een Afwegingskader opgesteld om te kunnen bepalen waar ruimtelijk gezien in Woerden windmolens en zonnevelden kunnen komen. In juli 2021 is het Afwegingskader behandeld in de gemeenteraad. De uitkomst is dat voor het grootschalig opwekken van windenergie er twee gebieden in beeld zijn: de polder Reijerscop en een strook bij de A12 in Barwoutswaarder.



Polder Barwoutswaarder is zoeklocatie voor het opwekken van energie uit wind en zon

De voor- en nadelen van beide locaties zijn in beeld gebracht. De discussie in de gemeenteraad wordt in 2023 voortgezet.

Stichting Hugo Kotestein heeft eerder het Woerdense gemeentebestuur opgeroepen vooral de open polders ten noorden van de Oude Rijn te sparen voor grootschalige energie opwekking, dus om hier geen hoge windmolens op te richten of uitgestrekte zonnevelden aan te leggen. Het landschap aan de zuidkant van de gemeente is al doorsneden door belangrijke vervoersassen. Windmolens en zonnevelden zullen daarom in de zone langs de A12 landschappelijk gezien minder schade aanrichten. Maar ook daar zal uiterst zorgvuldig omgegaan moeten worden met aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden.

In het verstedelijkte deel van Woerden en in de drie dorpen, die tot de gemeente behoren,

staan veel monumentale en beeldbepalende gebouwen uit diverse tijdperken.

Het is zaak dat naast het Afwegingskader er een gemeentelijk beleidsdocument komt met regels voor zonnepanelen op deze bouwwerken. Erfgoedinstellingen kunnen hierover adviezen geven.

Archeologische sporen bij de Grecht

In de jaarverslagen uit de periode 2018-2021 is melding gemaakt van interessante sporen die door werkgroep lid Piet Brak aan de Zegveldse kant van de Grecht zijn waargenomen, toen daar door het Waterschap werkzaamheden werden uitgevoerd. De aangetroffen restanten van bewerkt hout en aardewerk zijn onderzocht door bureau Hollandia Archeologen.

De vondsten stammen uit de 11^{de}/12^{de} eeuw. Met deze vondsten wordt de theorie bevestigd, dat de ontginning van de polders Zegveld en Kamerik Mijzijde in de 11^{de} eeuw bij de Grecht (toen nog oude Meije) is begonnen. Heden wordt nog nader onderzoek gedaan naar enkele vondsten bij de Grecht uit 2019. Als de uitkomst hiervan bekend is kan het archeologisch eindrapport worden afgerond.

Defensie-eiland

De bouwactiviteiten op het Defensie-eiland, die in 2014 zijn begonnen, zijn voor het grootste deel afgerond. Aan de buitenruimte moet nog het een en ander worden gedaan, met name bij de entree van het Defensie-eiland vanaf de Wilhelminaweg. Op die plek komt een brug.

Stichting Hugo Kotestein heeft in 2011 een boekwerkje uitgebracht, waarin zes objecten die bij jubilea van het militaire Centraal Magazijn tussen 1873 en 1973 zijn onthuld, zijn beschreven.



Op deze gevel komt het siersmeedwerk uit 1948 terug

De stichting heeft vier objecten kunnen lokaliseren. In 2019 zijn het glas-in-lood-raam en het tegeltableau - beide uit 1948 - teruggeplaatst. Positief is dat deze objecten

zijn herplaatst, maar over de locaties - nogal verstopt - zijn we minder enthousiast. In 2020 is de herdenkingsschaal uit 1923 geplaatst op de noordpunt van het Defensie-eiland, hiervoor is een nieuwe sokkel gemaakt. Van de opgespoorde kunstwerken ontbreekt nog het siersmeedwerk uit 1948 dat ooit aan de kopgevel van gebouw B hing. Over de herplaatsing van dit herinneringsteken zijn in februari 2022 in de gemeenteraad vragen gesteld. Herplaatsing is toegezegd.

Station en stationsomgeving

Na een overlegtraject met inwoners en ondernemers in 2020 is er een stedenbouwkundige visie opgesteld voor het stationsgebied. In mei/juni 2021 is de visie behandeld in de gemeenteraad en aangenomen.

In het stationsgebied is ruimte voor nieuwbouw. Aan de noordkant is de ruimte beperkt, aan de zuidkant zijn hiervoor meer mogelijkheden.

Een onderdeel van het plan is het uitwerken van een stedenbouwkundig plan voor het zuidoostelijk deel, dit is het gebied rond het oude Minkemagebouw (de voormalige Rijks HBS). Het bijna 100-jarige gebouw moet een nieuwe functie krijgen. Op de kavel van de school is ook ruimte voor nieuwbouw. Het voormalige schoolgebouw met de conciërgewoning is een gemeentelijk monument. Voor beide gebouwen moet een passende bestemming worden gevonden. Volgens de stedenbouwkundige visie ligt de oude Minkemaschool straks met de westgevel aan het nieuwe Stationsplein-Zuid.

Voor het stationsgebouw zijn er verbouwingsplannen. Het deel waar zo'n 25 jaar geleden de stationsrestauratie werd gemaakt staat al enige tijd leeg, het krijgt begin 2023 een nieuwe horecafunctie.

De ruimte bij de "Kiosk" zal worden verbouwd tot een 'huiskamer', hier kunnen reizigers wachten op vertrek van trein of bus.



Oude ramen naast hedendaagse lichtreclame

De vele verbouwingen aan het monumentale stationsgebouw uit 1911 zijn niet bevorderlijk voor de instandhouding van dit fraaie staaltje spoorwegarchitectuur.

Exercitieveld

De afgelopen jaren is meerdere keren in de gemeenteraad gediscussieerd over het behoud van de bomen op het Exercitieveld. In 2020 lanceerde de gemeente het plan om alle nog overgebleven bomen rond het Exercitieveld te kappen, waarna een enkele rij bomen zou worden teruggeplant. Dit plan leidde tot veel kritiek vanuit de bevolking en de Raad.

In juni 2021 is aan de gemeenteraad een nieuw voorstel voorgelegd met een aantal scenario's. Een meerderheid van de Raad was ervoor dat zoveel mogelijk kastanjabomen blijven staan totdat ze aan het einde van hun natuurlijke bestaan zijn. Dit is nu het beleid.



Deze bomen bij het Exercitieveld blijven staan zolang dat verantwoord is

Al met al een goed resultaat vindt de stichting. Helaas moest in het afgelopen jaar een aantal bomen worden gekapt. Volgens het afgesproken beleid zullen op de open plekken jonge geschikte bomen van enig formaat worden teruggeplant.

Hogewal

Een al lang bestaand plan om de oude Algemene begraafplaats op de Hogewal te herstellen is in 2022 gerealiseerd. De begraafplaats is eigendom van de gemeente. De gemeente heeft de restauratie van de graven laten uitvoeren. Ook zijn de paden hersteld.

Op deze begraafplaats uit 1829 wordt sinds 1978 niet meer begraven. Veel grafzerken waren gebroken, veel grafkelders waren ingestort. Het herstel van de graven en zerken is gedaan op een manier dat de ouderdom ervan zichtbaar blijft. Met het herstel is een mooi resultaat bereikt.



Grafzerken op de oude Algemene begraafplaats worden gerestaureerd

In het poortgebouw wordt informatie getoond over de historie van de twee bastions en het gebruik van de twee aanwezige begraafplaatsen. De gegevens van de ca. 6000 begravingen, die op de oude Algemene begraafplaats hebben plaatsgevonden, zijn hier in te zien.

Onderdeel van het Singelplan was om onderlangs de twee bolwerken bij de Hogewal een wandelpad aan te leggen en hiervoor een strook water van de binnengracht op te offeren. Stichting Hugo Kotestein had hierover bedenkingen en heeft een studie verricht naar de vestingwerken van Woerden. In februari 2021 heeft de Stichting een onderzoeksrapport uitgebracht. Hieruit komt naar voren dat een doorgaand voetpad onderlangs de binnenwal en de bastions er nimmer is geweest. Voor de gemeente was dit aanleiding om het plan voor het voetpad onderaan de bastions te laten vervallen.

Verder zal het grootse deel van de bomen op de taluds van de bastions blijven staan. Hoe de oevers van de bastions er gaan uitzien is nog onderwerp van studie. Stichting Hugo Kotestein pleit voor een onderwater beschoeiing met houten perkoenpalen.

Stichting Hugo Kotestein en de Stichts-Hollandse Historische Vereniging hebben in samenwerking met zes andere erfgoedpartners in mei 2021 een voorstel ingediend voor een wandelroute over de oude binnenwal en de Algemene begraafplaats. Het voorstel is ingebracht in het overleg met de Vestingraad, en daarna met de instemming van de Vestingraad ingediend bij het gemeentebestuur. De bedoeling is om hiermee meer publiek te bereiken bij het doorgeven van de stadsgeschiedenis.

Brediuspark

Jarenlang keek Woerden aan tegen de resten van de in 2008 verbrande Brediusboerderij. Tot herbouw kwam het om diverse redenen niet. Het is dan ook verheugend dat begin 2021 de restauratie van Hofstede Batestein startte en dat deze in het voorjaar van 2022 klaar was. In de gerestaureerde boerderij is nu het Parkcafé Bredius gevestigd.

Op 8 november werd de Hugo Kotestein-oorkonde uitgereikt aan het bestuur van Stichting Hofstede Batestein als waardering voor de inspanningen om de Hofstede zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat te herstellen en een nieuwe functie te geven. Een verslag over de uitreiking staat elders in dit jaarverslag.



Na de brand in 2008

Een tweede positieve ontwikkeling is dat in 2022 het plan voor het nieuwe Entreegebied Landgoed Bredius kon worden uitgevoerd. Er is nu een entree vanaf de Burg. H.G. van Kempensingel naar het Landgoed en Hofstede Batestein. Vanaf de Van Kempensingel is er een zichtcorridor gemaakt naar de gerestaureerde boerderij.

Waardering polders

Begin 2022 heeft bureau RAAP in opdracht van de gemeente een cultuurhistorische beschrijving gemaakt van alle polders binnen de gemeentegrens van Woerden. Het rapport bevat van elke polder een beknopte beschrijving en een waardering. De gemeente heeft aan Stichting Hugo Kotestein gevraagd om commentaar op het rapport te leveren.

Het rapport zal als toetsingsinstrument dienen bij het bepalen welke polders in aanmerking komen voor de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonnevelden. En welke polders zodanige kwaliteiten hebben dat deze onaantast dienen te blijven.

Daarnaast kan het rapport ook gebruikt worden bij het opstellen van Omgevingsplannen als er ruimte gezocht wordt voor een toekomstige uitbreidingswijk, bedrijfsterrein of recreatiegebied.



Boerderijlint in polder Rietveld

De werkgroep Woerden heeft bij de gemeente een uitgebreide reactie op het rapport ingediend. De reactie bestaat deels uit correcties op actuele en historische feiten in het rapport, en deels uit aanvullingen op de beschreven karakteristieken van de polders. De reactie van de werkgroep Woerden is onderschreven door de werkgroepen Harmelen en Kamerik.

In hoeverre het rapport bij de gemeente inmiddels wordt gebruikt als toetsingskader, is ons niet bekend.

Archeologische beleidskaart

De bescherming van archeologische waarden wordt onderdeel van de nieuwe Omgevingsvisie en de daarop volgende Omgevingsplannen.

Aan de Omgevingsvisie wordt een geactualiseerde archeologische beleidskaart toegevoegd. De kaart is opgesteld door het archeologisch bureau BAAC. Stichting Hugo Kotestein is gevraagd daar input voor te leveren. Werkgroep lid Piet Brak heeft dat in de afgelopen drie jaar grotendeels voor zijn rekening genomen. Sinds 2012 is hij regelmatig betrokken geweest bij archeologische onderzoeken, waarvan vooral vondsten langs de Grecht veel aan het licht hebben gebracht over de ontginningsgeschiedenis van de polders onder Zegveld en Kamerik.

De huidige gemeentelijke archeologische beleidskaart moet hoognodig geactualiseerd worden, de laatste keer dat dit gebeurde was rond 2010. De laatste 10 jaar is er veel kennis bij gekomen uit de Romeinse periode en uit de

tijd van de Grote Ontginning: het tijdvak 10^{de} t/m 13^{de} eeuw.

In 2022 heeft nog een laatste consultatieronde plaatsgevonden door bureau BAAC, waarin onze stichting opnieuw een aandeel had. Daarna is de archeologische beleidskaart definitief vastgesteld en maakt nu onderdeel uit van de Omgevingsvisie.

Omgevingsvisie

Halverwege 2021 verscheen de ontwerp-Omgevingsvisie Woerden. De werkgroep vond het belangrijk te reageren op dit gemeentelijk beleidsstuk. In december 2021 heeft de werkgroep Woerden, mede namens de werkgroepen Kamerik en Harmelen een zienswijze ingediend. Over acht onderwerpen hebben we een reactie of mening gegeven, over ondermeer de groei van Woerden, de opdeling van de gemeente in stedelijke en landschappelijke zones en de visies per thema.

Teleurstellend is dat volgens de nota van beantwoording zo weinig met de ingebrachte gezichtspunten door inwoners en organisaties is gedaan.

De Omgevingsvisie is na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 behandeld door de nieuwe Raad en na enkele wijzigingen in juni 2022 vastgesteld.

Kapel Weddesteyn is nu gemeentelijk monument

B&W van Woerden heeft op 4 oktober 2022 Kapel Weddesteyn aan de Utrechtsestraatweg aangewezen als gemeentelijk monument. Het bestuur van Stichting Kapel Weddesteyn ervaart dit als een bekroning voor de inspanningen voor behoud van de kapel in de afgelopen 10 jaar.



Kapel Weddesteyn

Medio 2013 werd de kapel met sloop bedreigd omdat in de nieuwbouw van het nieuwe Zorgcentrum Careyn geen plaats meer was voor een religieuze ruimte. De directie van

Careyn deelde destijds mee dat de kapel behouden kon worden, maar dan zou het benodigde geld door acties van particulieren bijeen gebracht moeten worden. Een groep Woerdenaren wilde de kapel behouden en richtte direct een stichting op. Stichting Hugo Kotestein ondersteunde de nieuwe stichting en bracht in april 2014 een rapport uit waarin de monumentale waarden van het gebouw en de betekenis van de kapel voor Woerden werden beschreven.



De kapel is nu een gemeentelijk monument

Het benodigde geld voor het behoud van het gebouw werd gevonden en in 2015 kon de kapel worden gerestaureerd. De kapel is een schoolvoorbeeld van de kerkelijke architectuur uit de wederopbouwperiode. De kapel vertoont invloeden van de Bossche School. Plaatsing op de lijst van gemeentelijke monumenten is een waarborg voor behoud van dit gebouw. Al met al is dit een succes dat bereikt is vanuit het particulier initiatief.

Dag van de Woerdense Geschiedenis

Op 5 november hebben de Volksuniversiteit en de Stichts-Hollandse Historische Vereniging een lezingencyclus georganiseerd in het gemeentehuis. Aanleiding was het feit dat Woerden in 2022 aan een viertal historische gebeurtenissen ruime aandacht gaf: herdacht werd dat Woerden 650 jaar geleden stadsrechten kreeg, dat 350 jaar geleden het Rampjaar was, dat 350 jaar geleden de Hollandse waterlinie in werking werd gesteld en dat 900 jaar geleden het Grootwaterschap van Woerden werd opgericht.

Aan Stichting Hugo Kotestein was gevraagd op 5 november een lezing te verzorgen over de Woerdense Vestingwerken. Werkgroeplid Erik Gol heeft dit voor zijn rekening genomen. In totaal waren er die dag 10 lezingen. Deelnemers konden er drie naar keuze bijwonen.

Vestingraad

De Stichts-Hollandse Historische Vereniging (SHHV) en Stichting Hugo Kotestein (SHK) participeren in de Vestingraad. Samen met nog zes andere Woerdense erfgoedorganisaties zijn SHHV en SHK de stem van de erfgoedpartners in het overleg van de Vestingraad.

Werkgroeplid Frits Welling vertegenwoordigt Stichting Hugo Kotestein in dit overlegorgaan. De focus van de erfgoedinstellingen ligt op meer aandacht voor cultuurhistorie in de nieuwe plannen voor de Binnenstad.

In het afgelopen jaar waren o.a. het plan voor de nieuwe toegangsbrug naar het Defensie-eiland en het project Wagenstraat onderwerpen van gesprek in de Vestingraad.



De restauratie van Hofstede Batestein was in 2022 klaar